

Lífeyrissjóður Vestmannaeyja

Ársreikningur 2016

Lífeyrissjóður Vestmannaeyja
Skólavegi 2
900 Vestmannaeyjar
Kt. 580572-0229

Lífeyrissjóður Vestmannaeyja

Efnisyfirlit

	bls.
Skýrsla stjórnar	2-3
Áritun óháðs endurskoðanda	4-5
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	6
Efnahagsreikningur	7
Yfirlit um sjóðstreymi	8
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	9
Skýringar	10-22
Kennitölur	21-22
Deildarskipt séreignardeild	23-25

Skýrsla stjórnar

Hlutverk lífeyrissjóðsins

Lífeyrissjóður Vestmannaeyja starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu í samræmi við 52. gr. þeirra laga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðsfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samyktir sjóðsins. Hjá sjóðnum starfa 3 starfsmenn í 2,75 stöðugildum.

Nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur sjóðsins er unnin í samræmi við nýjar reglur nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða, sem Fjármálaeftirlitið hefur sett. Fyrra árs tölum er breytt til samræmis við hinar nýju uppgjörsaðferðir. Þá hafa kennitölur vegna eldri ára verið endurreiknaðar til samræmis við hinar nýju reglur þar sem það á við. Nánari grein er gerð fyrir áhrifum breytinganna í skýringu 2 í reikningnum.

Helstu upplýsingar um rekstrarár, væntanleg þróun sjóðsins og yfirlýsing um stjórnarhætti

Árið 2016 var hrein raunávöxtun Lífeyrissjóðs Vestmannaeyja neikvæð um 1,26% samanborið við jákvæða raunávöxtun um 7,9% árið 2015. Þetta er fyrsta skiptið frá 2008 sem hrein raunávöxtun er neikvæð. Ávöxtun á eignum sjóðsins var undir markmiðum og má það einkum rekja til lítillar hækkunar á skráðum innlendum hlutafélögum og mikillar styrkingar krónunnar, en um 32% af fjárfestingum sjóðsins eru í erlendri mynt.

Sjóðsfélagar og iðgjöld

Á árinu 2016 greiddu 2.363 sjóðsfélagar iðgjöld til sjóðsins. Iðgjöld ársins námu 1.376 milljónum króna sem er lækkun um 0,7% milli ára. Fjöldi virkra sjóðsfélaga sem að jafnaði greiða til sjóðsins með reglubundnum hætti í hverjum mánuði voru 1.681.

Lífeyrisgreiðslur

Heildar lífeyrisgreiðslur sjóðsins á árinu námu 1.463 milljónum króna sem er lækkun um 7,8% milli ára eða 105,8 millj.kr. Eftirlaunagreiðslur námu 891 millj.kr., örorkulífeyrir nam 455 millj.kr., makalífeyrir nam 94 millj.kr. og barnalífeyrir nam 7 millj.kr. Þá námu lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild 16 millj.kr. sem er lækkun upp á 28%. Lífeyrisþegar í árslok voru 1.605.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður sjóðsins á árinu 2016 var 89 millj.kr. sem er lækkun um 8,2% frá fyrra ári. Rekstrarkostnaður sem hlutfall af eignum var 0,19%. Stöðugildi á árinu voru 2,75 og námu launagreiðslur 33 millj.kr.

Ávöxtun og eignir

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 45.723 millj.kr. í árslok og sem er lækkun upp á 0,7% frá fyrra ári. Hrein eign séreignardeildar nam 329 millj.kr. sem er lækkun upp á 4,8% frá fyrra ári. Raunávöxtun séreignardeildar var neikvæð um 7,82%. Safn I -6,2% og Safn II -8,8%. Hrein nafnávöxtun sjóðsins var 0.81% á árinu m.v. 10.05% árið áður.

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt hefur verið gerð á stöðu sjóðsins í árslok 2016. Tryggingafræðileg afkoma ársins er neikvæð um 4.059 millj.kr. Sem er veikari staða en í árslok 2015 en þá var staðan jákvæð um 70 millj.kr. Áfallin staða er neikvæð um 2.871 millj.kr. en hún var jákvæð um 533 millj.kr. í árslok 2015. Heildar staða sjóðsins er því neikvæð um 6,16% í árslok 2016 samanborið við 0,11% jákvæða stöðu í árslok 2015.

Áhættustefna, áhættuskýrslur og rekstraráhættumat

Stjórn Lífeyrissjóðsins hefur mótað áhættustefnu í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins. Í áhættustefnunni er fjallað um áhættuþætti í rekstri sjóðsins, s.s. markaðsáhættu, gjaldmiðlaáhættu, og mótaðilaáhættu. Áhættustýring gefur út áhættuskýrslur fyrir sjóðinn sem eru lagðar fyrir stjórn á hverjum stjórnarfundum. Markmiðið með skýrslunum er að stjórn og þeir sem starfa við rekstur og eignastýringu sjóðsins séu meðvitaðir um áhættu sjóðsins og gefist þannig betri kostur á því að bregðast við ef áhætta fer út fyrir ásættanleg mörk.

Jafnframt hefur Áhættustýring umsjón með framkvæmd rekstraráhættumats þar sem áhættuþættir sem snúa að rekstri sjóðsins eru kortlagðir á skipulegan hátt og áhrif þeirra könnuð. Í kjölfarið er ákveðið hvaða áhættuþáttum skuli stýrt og með hvaða hætti. Í rekstraráhættumatinu er meðal annars litið til starfsmannaáhættu, hættu á sviksemi, orðsporsáhættu, upplýsingatækniahættu og áhættu tengda verkferlum.

Skýrsla stjórnar

Ófjárhagslegar upplýsingar

Í júní 2016 voru samþykktar á Alþingi breytingar á lögum nr. 3/2006 um ársreikninga og tóku þær breytingar gildi frá og með 1. janúar 2016. Á meðal þessara breytinga voru auknar kröfur um upplýsingagjöf í skýrslu stjórnar sem og viðbótarkröfur fyrir félög sem teljast til eininga tengdum almannahagsmunum eða yfir stærðarmörkum stórra félaga. Þau félög skulu birta yfirlit með skýrslu stjórnar þar sem fram koma upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Í yfirlitinu ber einnig að greina frá stefnu sjóðsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum ásamt því að innihalda stutta lýsingu á viðskiptalíkani og viðeigandi ófjárhagslegum lykilmælikvörðum. Lögin gera þá kröfu að hafi félag ekki stefnu í tengslum við eitt eða fleiri mál samkvæmt lagagreininni skuli gera skýra og rökstudda grein fyrir því í yfirlitinu. Lífeyrissjóður Vestmannaeyja telst vera eining tengd almannahagsmunum og fellur því undir þessar kröfur. Kröfurnar koma til vegna innleiðingar á tilskipun Evrópusambandsins í íslensk lög. Fyrir aðildarríki Evrópusambandsins gildir fyrrgreint ákvæði frá og með árinu 2017 og hafa leiðbeiningar Evrópusambandsins vegna innleiðingar þess ekki verið birtar. Vegna þess skamma tíma sem leið frá lagabreytingunum til loka reikningsárs hefur sjóðnum ekki tekist að ljúka innleiðingu á þessu ákvæði. Innleiðingin mun eiga sér stað á árinu 2017 og fyrrgreindar upplýsingar munu verða birtar frá og með næsta ársreikningi.

Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Frá lokum reikningsskiladags fram að áritunardegi hafa ekki orðið atburðir sem gætu haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

Það er álit stjórnar að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri á síns og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri lífeyrissjóðsins staðfesta hér með ársreikning með undirritun sinni.

Vestmannaeyjum, 26. apríl 2017

Í stjórn

Arnar Sigurmundsson, formaður stjórnar

Arnar Hjaltalín, varaformaður

Ása Ingibergsdóttir

Guðný Óskarsdóttir

Þjóðhildur Þórðardóttir

Framkvæmdastjóri

Þorsteinn Guðmundsson

Haukur Jónsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðsfélaga Lífeyrissjóðs Vestmannaeyja

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs Vestmannaeyja fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016 og breytingu á handbæru fé á árinu 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Lífeyrissjóði Vestmannaeyja í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórnendur bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela skýrslu stjórnar og stjórnarháttayfirlýsingu.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum, eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissu er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins (framhald)

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlitsfélagsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við ársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði okkar.

Kópavogur, 30. apríl 2017.

Deloitte ehf.

Halldór Arason

endurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		459.011	467.388
Iðgjöld launagreiðenda		916.765	918.097
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(14.200)	(13.887)
		<u>1.361.575</u>	<u>1.371.599</u>
Sérstök aukaframlög	3	79.346	77.659
		<u>1.440.921</u>	<u>1.449.257</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	1.462.905	1.357.089
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		11.035	14.324
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(172)	(169)
		<u>1.473.769</u>	<u>1.371.244</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5	(909.645)	2.862.887
Hreinar tekjur af skuldabréfum	6	1.356.675	1.334.579
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		25.555	29.796
Vaxtatekjur af handbæru fé		6.163	1.816
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		4.654	(422)
Fjárfestingargjöld	7	(26.321)	(3.822)
		<u>457.081</u>	<u>4.224.834</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	8	88.697	82.003
		<u>88.697</u>	<u>82.003</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		335.536	4.220.844
Hrein eign frá fyrra ári		<u>45.387.224</u>	<u>41.166.380</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>45.722.760</u>	<u>45.387.224</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Eignir	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	9	23.114.342	23.734.322
Skuldabréf	10	21.716.278	20.798.706
Bundnar bankainnstæður		293.708	543.452
		<u>45.124.328</u>	<u>45.076.480</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		127.753	126.969
Aðrar kröfur		0	6.944
		<u>127.753</u>	<u>133.914</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	13	16.571	17.807
		<u>16.571</u>	<u>17.807</u>
Handbært fé		<u>463.442</u>	<u>176.608</u>
Eignir samtals		<u>45.732.094</u>	<u>45.404.808</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Skuldir við lánastofnanir		0	17.584
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur		5.459	0
Aðrar skuldir		3.875	0
Skuldir samtals		<u>9.334</u>	<u>17.584</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>45.722.760</u>	<u>45.387.224</u>
Skuldbindingar utan efnahags	15		

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	2016	2015
Inngreiðslur		
Iðgjöld	1.360.792	1.375.413
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	31.718	31.612
Aðrar inngreiðslur	68.706	103.308
	<u>1.461.216</u>	<u>1.510.334</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	1.473.769	1.371.244
Rekstrarkostnaður	88.697	82.003
Aðrar útgreiðslur	9.334	(6.463)
	<u>1.571.800</u>	<u>1.446.784</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	(110.584)	63.550
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	1.411.144	1.492.592
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(3.456.998)	(2.675.127)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	2.625.961	1.413.441
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	778.512	1.139.140
Keypt skuldabréf	(1.838.009)	(3.535.951)
Seld skuldabréf	601.509	1.844.532
Endurgreidd bundin innlán	275.300	113.932
	<u>397.418</u>	<u>(207.441)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	286.835	(143.891)
Handbært fé í upphafi árs	176.608	320.499
	<u>463.442</u>	<u>176.608</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

Tryggingafræðileg staða 2016

Eignir	Skýr.	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....		45.393.328	0	45.393.328
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....		1.319.709	0	1.319.709
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....		(418.758)	0	(418.758)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....		(378.694)	0	(378.694)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....		(1.125.476)	(850.424)	(1.975.900)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		0	17.838.198	17.838.198
Eignir samtals.....		<u>44.790.109</u>	<u>16.987.774</u>	<u>61.777.883</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir.....		38.142.148	13.951.776	52.093.924
Örorkulífeyrir.....		6.281.425	2.964.908	9.246.333
Makalífeyrir.....		3.204.327	942.084	4.146.411
Barnalífeyrir.....		33.311	316.440	349.751
Skuldbindingar samtals.....		<u>47.661.210</u>	<u>18.175.208</u>	<u>65.836.418</u>
Eignir umfram skuldbindingar	14.	(2.871.102)	(1.187.434)	(4.058.535)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok.....		-6,02%	-6,53%	-6,16%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun.....		-6,47%	-6,73%	-6,55%

Tryggingafræðileg staða 2015

Eignir	Skýr.	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....		45.041.375	0	45.041.375
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....		1.547.805	0	1.547.805
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....		(390.129)	0	(390.129)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....		(648.142)	0	(648.142)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....		(663.905)	(528.999)	(1.192.903)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		0	17.703.219	17.703.219
Eignir samtals.....		<u>44.887.004</u>	<u>17.174.220</u>	<u>62.061.225</u>
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir.....		35.128.363	13.545.737	48.674.099
Örorkulífeyrir.....		6.039.346	2.886.963	8.926.309
Makalífeyrir.....		3.152.454	918.498	4.070.952
Barnalífeyrir.....		33.495	286.543	320.039
Skuldbindingar samtals.....		<u>44.353.658</u>	<u>17.637.741</u>	<u>61.991.399</u>
Eignir umfram skuldbindingar	14.	533.346	(463.521)	69.826
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok.....		1,20%	-2,63%	0,11%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun.....		1,28%	-2,81%	0,12%

Skýringar.

1. Starfsemi

Lífeyrissjóðurinn starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og hefur til þess fullgilt starfsleyfi. Meginstarfsemi sjóðsins felst í rekstri samtryggingardeilda en að auki rekur hann séreignadeild.

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um ársreikninga og lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Við gerð ársreikningsins er í öllum meginatriðum fylgt sömu reikningsskilaaðferðum og á fyrra ári. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Eftirfarandi er samantekt á helstu reikningsskilaaðferðum félagsins.

Breytingar á reikningsskilaaðferðum vegna nýrra reglna

Við gerð ársreikningsins nú er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í þessum nýju reglum er megin reglan sú að eignir skuli metnar á gangvirði. Stjórn Lífeyrissjóðs Vestmannaeyja tók þá ákvörðun að meta öll skuldabréf sem haldið til gjaldaga og koma þá ekki til afturvirkra leiðréttinga á samanburðartölum.

Gjaldmiðlar og vísitölur

Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í árslok. Gengi Seðlabanka Íslands greinist þannig:

	Meðalgengi ársins		Árslokagengi	
	2016	2015	31.12.2016	31.12.2015
Evra (EUR)	133,22	145,89	118,80	140,93
Bandaríkjadalur (USD)	120,39	131,53	112,55	129,28
Sterlingspund (GBP)	163,41	201,09	138,57	191,59
Dönsk króna (DKK)	17,89	19,56	15,98	18,88
Norsk króna (NOK)	14,33	16,32	13,07	14,70

Fjárhæðir

Fjárhæðir í reikningnum eru sýndar í þúsundum króna.

Áhættustjórnun

Lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhættan er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig skýringu á þeim er háttað. Sjóðurinn hefur ekki gert afleiðusamninga í þeim tilgangi að verja áhættu í starfi hans, hvorki fjárhagslega áhættu eða lýðfræðilega.

Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir eða afleiðusamningar eru við lýði hjá sjóðnum.

Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákvarðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Gangvirði fjáreigna sem reglulega eru metin til gangvirðis

Matsaðferðunum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerninganna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: gangvirðismatið byggir á uppgefnu verði á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: gangvirðismatið byggir ekki á uppgefnu verði á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð þegar sjóðfélagi hefur áunnið sér réttindi hjá sjóðnum. Jafnframt er áætlað vegna ótilkynnta iðgjalda í árslok í samtryggingardeild og er sú áætlun byggð á skilum á iðgjöldum á undanförunum árum. Ógreidd iðgjöld í árslok, bæði tilkynnt og ótilkynnt, eru eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingargjaldi vegna launa og rennur til lækunar og jöfnunar á örorkubyrði á milli lífeyrissjóða.

Skýringar.

2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins og skiptast þær í eftirlaun, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris er kostnaður við örorkumat.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins skiptist í eignarhluta í félögum og sjóðum, skuldabréf og bundnar bankainnstæður. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf og eru þau metin á gangvirði.

Skuldabréf eru framseljanleg skuldabréf og önnur skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf eru færð sem haldið er til gjalddaga og útlán til sjóðfélaga, slík skuldabréf eru færð á upphaflegri kaupkröfu í efnahagsreikningi.

Bundnar bankainnstæður eru innlán í bönkum og sparisjóðum sem bundin eru til lengri tíma en 3 mánaða.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast sjóðnum og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru upphaflega skráðir á kostnaðarverði. Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu að teknu tilliti til væntanlegs hrakvirðis.

3. Sérstök aukaframlög

	2016	2015
Framlag frá ríkinu til jöfnunar á örorkubyrgði lífeyrissjóða	79.346	77.659
	<u>79.346</u>	<u>77.659</u>

4. Heildarfjárhæð lífeyris

	2016	2015
Ellilífeyrir	890.557	804.786
Örorkulífeyrir	455.197	431.127
Makalífeyrir	93.576	90.270
Barnalífeyrir	7.384	8.420
	<u>1.446.714</u>	<u>1.334.603</u>
Lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild I	12.765	10.953
Lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild II	3.426	11.533
	<u>1.462.905</u>	<u>1.357.089</u>

Skýringar.

5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

5.1 Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2016	Arður	Gangvirðis- breytingar	Hreinar tekjur samtals 2016	Hreinar tekjur samtals 2015
Marel hf.	947.738	(10.097)	(20.703)	(30.800)	540.873
Össur hf.	905.150	(5.723)	(185.022)	(190.745)	293.370
Vinnslustöðin hf.	868.619	(57.570)	115.141	57.571	360.190
Jarðvarmi slhf.	806.513	0	192.888	192.888	3.551
Icelandair Group hf.	532.847	(15.874)	(250.287)	(266.161)	326.004
FSÍ (Framtakssjóður Ís) slhf.	443.257	(34.817)	107.633	72.816	(4.424)
Reginn hf.	347.925	0	87.645	87.645	84.601
Horn II slhf.	322.936	(21.726)	113.233	91.507	40.665
Aðrar eignir	4.346.806	(184.134)	644.525	460.391	744.066
	<u>9.521.791</u>	<u>(329.941)</u>	<u>805.053</u>	<u>475.112</u>	<u>2.388.896</u>

5.2 Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum sundurliðast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2016	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirðis- breytingar	Hreinar tekjur samtals 2016	Hreinar tekjur samtals 2015
Black Rock Dynamic USD A2	3.799.191	(510.051)	238.105	(271.946)	(14.085)
Alliance Global Growth Tr.A	973.332	(144.681)	(16.755)	(161.436)	26.765
Henders.Gartm.Fund,Continental E	743.749	(138.545)	(3.383)	(141.928)	43.156
Sparinvest Global Value Fund	740.798	(137.995)	111.964	(26.031)	21.466
Alliance Global Value PortfolioA	698.755	(103.867)	49.359	(54.508)	(19.586)
NWF Group PLC	585.977	(230.618)	(47.134)	(277.752)	190.945
Skagen Kon-Tiki Fund	555.435	(103.466)	75.271	(28.195)	(88.156)
BlackRock GI.funds,Emerg.Euro.Fu	506.749	(94.779)	120.175	25.396	(49.191)
Crown Co-Inv.Opportunities	395.698	(52.387)	41.676	(10.711)	34.031
Skagen Global Fund E-Shares	355.556	(66.233)	20.385	(45.848)	(28.451)
Crown Global Secondaries III PLC	343.901	(45.544)	23.872	(21.672)	64.367
Alliance Emerg.Mark.Growth A	331.192	(49.230)	24.967	(24.263)	(35.101)
Aðrar eignir	3.562.218	(484.704)	138.841	(345.863)	327.831
	<u>13.592.551</u>	<u>(2.162.100)</u>	<u>777.343</u>	<u>(1.384.757)</u>	<u>473.991</u>
Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum.....				<u>(909.645)</u>	<u>2.862.887</u>

6. Hreinar tekjur af skuldabréfum

6.1 Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breytingar á niðurfærslu	Samtals 2016	Samtals 2015
Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga					
Ríkisvixlar og -skuldabréf	744.155	(22.475)	0	721.680	843.037
Skuldabréf sveitarfélaga	280.629	0	41.790	322.419	201.316
Skuldabréf og vixlar lánastofnan	30.213	0	1.537	31.750	20.621
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	49.850	0	(7.589)	42.261	12.809
Önnur verðbréf	340.447	(101.883)	0	238.564	256.796
	<u>1.445.294</u>	<u>(124.358)</u>	<u>35.739</u>	<u>1.356.675</u>	<u>1.334.579</u>

Skýringar.

7. Fjárfestingargjöld

	2016	2015
Kostnaður vegna verðbréfavíðskipta	10.414	(6.411)
Gengismunur verðbréfa	15.907	10.233
	<u>26.321</u>	<u>3.822</u>

Þóknun vegna umslýslu

Önnur fjárfestingargjöld eru annars vegar beinn útlagður kostnaður við fjárfestinga sjóðsins, s.s. þóknarir vegna miðlunar verðbréfa, vörslugjöld og tilfallandi kostnaður vegna skoðunar á fjárfestingarkostum og hins vegar óbeinn kostnaður vegna umslýsluþóknana verðbréfa-, fjárfestingar- og fagfjárfestastjóða. Óbeini kostnaðurinn er ekki greiddur beint af sjóðnum, heldur kemur hann fram í gengismun viðkomandi sjóða. Á árinu 2016 var þessi óbeini kostnaður vegna umslýslugjalda hjá verðbréfa- og fjárfestingasjóðum 161,2 millj.kr. eða 1,6% af undirliggjandi eignum í stýringu. Vegna fagfjárfestastjóða nam þessi óbeini kostnaður vegna umslýslugjalda 126,1 millj.kr. eða 3% og vegna árangurstengdra þóknana 34,4 millj.kr. eða 0,8% af undirliggjandi eignum í stýringu.

8. Rekstrarkostnaður

8.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður:

	2016	2015
Laun og launatengd gjöld	40.931	38.986
Ytri Endurskoðun	6.654	5.270
Innri endurskoðun	2.574	1.234
Tryggingafræðileg aðstoð	2.310	2.279
Önnur aðkeypt þjónusta	4.887	4.020
Annar kostnaður	31.341	30.214
	<u>88.697</u>	<u>82.003</u>

8.2 Laun og launatengd gjöld:

	2016	2015
Laun starfsfólks.....	24.047	23.465
Stjórnarlausn.....	6.223	5.572
Ræstingarlausn.....	1.407	1.688
Endurskoðunarnefnd.....	1.288	1.152
Launatengd gjöld	7.967	7.108
	<u>40.931</u>	<u>38.986</u>

Stöðugildi að meðaltali.....	2,75	3

8.3 Laun stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og endurskoðunarnefndar:

	2016	2015
Arnar Sigurmundsson, formaður.....	1.451	1.223
Arnar G. Hjaltalín, varaformaður.....	1.363	1.262
Guðný Óskarsdóttir, stjórnarmaður.....	804	718
Þorsteinn I. Guðmundsson, stjórnarmaður.....	560	0
Þjóðhildur Þórðardóttir, stjórnarmaður.....	804	718
Andrea Atladóttir, stjórnarmaður.....	560	230
Ása Ingibergsdóttir, varamaður.....	300	511
Aníta Óðinsdóttir, varamaður.....	109	98
Friðrik Björgvinsson, varamaður.....	0	72
Örvar Guðni Arnarsson, varamaður.....	28	23
Valmundur Valmundsson, fv. stjórnarmaður.....	244	718
Haukur Jónsson, framkvæmdastjóri.....	14.506	12.626
	<u>20.728</u>	<u>18.198</u>

Skýringar.

8. Rekstrarkostnaður (framhald)

8.4 Þóknarir til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings sjóðsins:

	2016	2015
Þóknun fyrir ytri endurskoðun.....	5.306	3.956
Önnur þjónusta ytri endurskoðanda.....	1.348	1.314
Þóknun fyrir innri endurskoðun.....	2.574	1.234
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	2.310	2.279
	<u>11.538</u>	<u>8.783</u>

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	Skráð	Óskráð	2016	2015
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum	4.057.159	5.346.441	9.403.600	9.861.657
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	2.180.023	1.609.060	3.789.083	3.997.551
Hlutdeildarskírteini í innlendum verðbréfasjóðum	0	118.191	118.191	516.021
Hlutdeildarskírteini í erlendum verðbréfasjóðum	9.803.468	0	9.803.468	9.359.093
	<u>16.040.651</u>	<u>7.073.691</u>	<u>23.114.342</u>	<u>23.734.322</u>

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	2016			2015		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Skráð félög:						
Marel hf.....	0,53%	285.932	947.738	0,62%	331.837	1.147.418
Össur hf.....	0,52%	244.835	905.150	0,56%	265.933	1.197.426
Icelandair Group hf.....	0,46%	345.742	532.847	0,45%	322.259	795.898
Reginn hf.....	0,85%	108.893	347.925	0,93%	108.893	260.280
Hampiðjan hf.....	1,53%	158.429	260.499	1,01%	84.643	138.868
Eimskipafélag Íslands hf.....	0,39%	185.590	249.938	0,39%	185.590	182.513
Síminn hf.....	0,00%	0	0	0,69%	208.048	242.098
HB Grandi hf.....	0,33%	69.962	153.794	0,33%	69.962	243.113
Skeljungur hf.....	1,06%	148.934	150.608	0,00%	0	0
Reitir fasteignafélag hf.....	0,19%	97.204	131.455	0,16%	80.823	101.178
N1 hf.....	0,00%	0	0	0,64%	31.523	116.515
Eik fasteignafélag hf.....	0,25%	64.316	93.079	0,21%	49.683	56.398
Iceland Seafood International hf.....	1,43%	100.000	92.037	0,00%	0	0
Tryggingamiðstöðin hf.....	0,22%	32.256	43.242	0,22%	35.499	39.955
Hagar hf.....	0,06%	19.614	39.300	0,67%	212.308	352.924
Nýherji hf.....	0,40%	27.782	36.364	0,00%	0	0
Century Aluminum Company.....	0,00%	95.125	31.892	0,00%	95.125	23.933
Vátryggingafélag Íslands hf.....	0,14%	27.075	29.573	0,64%	129.325	141.101
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	0,05%	8.410	11.718	0,06%	10.766	12.670
Fjarskipti hf.....	0,00%	0	0	0,05%	3.432	8.325
		<u>2.020.099</u>	<u>4.057.159</u>		<u>2.225.649</u>	<u>5.060.614</u>

Skýringar.

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	2016			2015		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Óskráð félög:						
Vinnslustöðin hf.....	5,84%	264.919	868.619	5,84%	264.919	868.619
Jarðvarmi slhf.....	4,33%	532.429	806.513	4,33%	532.429	613.624
FSÍ (Framtakssjóður Ís) slhf.....	0,66%	240.525	443.257	1,52%	557.753	607.198
Horn II slhf.....	2,93%	198.242	322.936	5,22%	198.242	253.155
Almenna leigufélagjð.....	2,95%	300.000	315.000	0,00%	0	0
FAST-1 slhf.....	3,50%	238.460	293.408	3,50%	238.460	272.972
Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	3,67%	200.000	256.203	3,20%	200.000	234.614
Eyrir Invest hf.....	0,77%	200.000	244.923	0,77%	200.000	200.000
GAMMA: Credit Opportunity Fund.....	6,01%	200.000	220.065	0,00%	200.000	201.164
GAMMA: Covered Bond Fund.....	9,29%	200.000	213.544	7,35%	200.000	201.719
GAMMA: NOVUS.....	4,00%	100.000	189.700	4,00%	0	131.000
GAMMA: Agros.....	5,74%	150.000	181.912	0,00%	0	0
Foss Fasteignafélag slhf.....	10,84%	121.072	118.670	10,84%	121.072	118.670
AuDur 1 fagfjárfestastjóður slf.....	3,13%	87.391	114.896	3,13%	87.391	107.850
Stoðir hf.....	0,84%	159.188	108.470	0,84%	159.188	162.303
Horn III slhf.....	6,67%	100.000	94.800	0,00%	0	0
CCP hf.....	0,48%	91.524	91.500	0,48%	91.524	91.500
MF1 slhf.....	4,01%	77.778	80.575	0,74%	14.815	14.815
Íslensk verðbréf hf.....	5,01%	63.927	58.858	5,01%	63.927	58.858
Akur fjárfestingarfélag slhf.....	2,76%	94.303	57.968	2,76%	88.093	72.087
BG12 slhf.....	0,24%	26.087	55.680	0,29%	31.795	67.862
Bakkastakkur slhf.....	1,84%	49.167	49.167	1,84%	49.167	49.167
Landsbankinn hf.....	0,02%	47.569	47.569	0,02%	47.569	47.569
Alda Credit Fund slhf.....	2,64%	40.000	42.960	2,64%	40.000	41.600
AO Fjárfestingarfélag slhf.....	20,00%	15.737	21.640	20,00%	15.737	18.133
Jöklar-Verðbréf hf.....	50,00%	18.378	19.855	50,00%	18.378	19.836
Arev NII slhf.....	2,99%	0	0	2,99%	22.465	19.719
Innviðir fjárfestingar slhf.....	5,88%	15.000	15.000	0,00%	0	0
SÍA III slhf.....	1,56%	6.226	6.226	0,00%	0	0
Reiknistofa lífeyrissjóða hf.....	4,30%	3.005	3.485	4,30%	3.005	3.485
Atorka Group hf.....	4,30%	0	0	0,07%	7.534	1.172
Sunnuvellir slhf.....	0,40%	800	800	0,40%	800	800
AO Fjárfestingarfélag GP hf.....	15,00%	750	750	15,00%	750	750
IEI slhf.....	2,41%	209	501	2,41%	235.400	320.292
Jarðvarmi GP hf.....	5,04%	209	262	5,04%	209	262
Önnur félög, undir 2% eignarhlutur.....	0,00%	1.433	732	0,00%	218	250
		<u>3.844.328</u>	<u>5.346.441</u>		<u>3.690.840</u>	<u>4.801.043</u>
Eignarhlutar í innlendum félögum alls.....		5.864.427	9.403.600		5.916.489	9.861.657

Skýringar.

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Eignarhlutar í erlendum félögum greinast þannig:

	2016			2015		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
NWF Group PLC.....	4,93%	713.060	585.977	4,93%	712.827	883.215
Crown Co-Inv.Opportunities.....	1,42%	384.704	395.698	4,45%	240.374	261.192
Crown Global Secondaries III PLC.....	0,25%	277.592	343.901	0,69%	207.012	306.227
BlackRock Priv.Opp.Fund III L.P.....	3,38%	355.682	315.943	0,00%	0	0
Crown Asian Pacific Private Eq.....	1,24%	171.622	314.645	1,13%	204.787	410.470
Unicapital Investment.....	2,58%	466.685	247.807	3,02%	466.685	373.478
Crown European Private Equity.....	0,78%	103.334	193.328	0,58%	184.819	362.676
Bank Nordik.....	0,72%	188.046	155.872	0,72%	188.046	163.158
Warburg Pincus Priv.Eq.XII-E L.P.....	0,13%	212.641	175.219	0,00%	20.136	20.038
Morgan Stanley Private Markets F.....	0,29%	13.494	131.236	0,48%	13.449	217.916
Credit Suisse Equity Opp.Fund.....	1,29%	32.507	126.099	1,45%	52.614	171.651
Adveq Europe Co-Investment.....	2,85%	158.770	118.456	4,95%	148.320	139.521
Standard Life Europ.Prop.Grow.F.....	0,18%	122.126	115.951	0,18%	122.126	129.966
Crown Asia Pacific PEIII.....	0,58%	106.415	114.941	0,00%	0	0
Standard Life European Strategic.....	0,16%	231.009	77.527	0,16%	228.336	145.514
Morgan Stanley Investment fund-Liqfund..	0,01%	83.995	75.662	0,00%	0	0
Blackrock Private Opportunities fund.....	0,80%	905	70.054	0,58%	17.042	118.264
Alþjóða framtakssjóðurinn, Stefnir.....	1,95%	8.584	60.005	1,15%	8.584	71.182
Crown Global Secondaries PLC.....	1,41%	24.746	54.176	0,96%	41.158	97.734
Morgan Stanley Gl.Distr.Oppt.Fund.....	0,17%	3.203	51.955	0,24%	14.313	73.954
BlackRock Vesey Street fund III.....	1,04%	11.065	32.546	0,85%	11.803	51.394
HarbourVest Partners Co-Investment.....	1,82%	33.677	32.086	0,00%	0	0
Eignarhlutar í erlendum félögum alls		3.703.862	3.789.083		2.882.431	3.997.551
Hlutabréfaeign alls		9.568.289	13.192.683		8.798.920	13.859.208

Hlutdeildarskírteini greinast þannig:

	2016			2015		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Hlutdeildarskírteini innlendra hlutabréfasjóða:						
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	0,00%	0	0	4,22%	250.000	393.256
Gamma Credit Fund, skuldabréfasjóður.....	1,79%	100.000	118.191	2,44%	100.000	110.475
Gamma Iceland Liquidity Fund.....	0,00%	0	0	0,37%	12.075	12.290
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum alls.....		0	118.191		0	516.021

Skýringar.

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Hlutdeildarskírteini greinast þannig:

	2016			2015		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Hlutdeildarskírteini erlendra hlutabréfasjóða:						
Black Rock Dynamic USD A2.....	5,43%	3.137.947	3.799.191	0,00%	2.300.583	3.261.311
Alliance Global Growth Tr.A.....	14,90%	470.639	973.332	0,42%	470.639	1.134.768
Henders.Gartm.Fund,Continental E.....	0,15%	253.083	743.749	0,00%	252.154	885.678
Sparinvest Global Value Fund.....	2,09%	466.619	740.798	0,00%	466.619	766.829
Alliance Global Value PortfolioA.....	1,37%	313.011	698.755	0,58%	313.011	753.263
Skagen Kon-Tiki Fund.....	12,92%	607.978	555.435	0,00%	607.978	583.630
BlackRock Gl.funds,Emerg.Euro.Fu.....	0,43%	565.462	506.749	0,09%	615.243	521.674
Skagen Global Fund E-Shares.....	0,05%	180.921	355.556	0,05%	180.921	401.404
Alliance Emerg.Mark.Growth A.....	0,49%	143.042	331.192	0,20%	143.042	355.455
Katla Fund, Global Value.....	2,73%	248.588	288.023	0,07%	248.588	305.160
Vanguard Global Stock Index E sh.....	0,03%	277.342	283.850	0,00%	0	0
BlackRock Developed World Ind.Su.....	0,02%	185.533	193.874	0,00%	0	0
Alliance Bernstein-Greater China.....	1,16%	52.823	157.811	1,16%	52.823	183.842
Katla Fund Scandinavian.....	12,06%	172.479	148.407	0,00%	172.479	174.858
Stefnir - Scandinavian Fund.....	10,74%	30.438	26.746	0,00%	30.438	31.221
Hlutdeildarskírteini í erlendum hlutabréfasjóðum alls		<u>7.105.905</u>	<u>9.803.468</u>		<u>5.854.518</u>	<u>9.359.093</u>
Hlutdeildarskírteini alls		<u>7.105.905</u>	<u>9.921.659</u>		<u>5.854.518</u>	<u>9.875.114</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum alls		<u>16.674.194</u>	<u>23.114.342</u>		<u>14.653.438</u>	<u>23.734.322</u>

Eignarhlutir í félögum og sjóðum flokkaðir eftir matsaðferðum:

	2016	2015
Hlutabréf og sjóðir á gangvirði - stig 1.....	16.432.390	17.595.568
Hlutabréf og sjóðir á gangvirði - stig 2.....	2.826.830	2.214.057
Hlutabréf og sjóðir á gangvirði - stig 3.....	3.855.122	3.924.697
	<u>23.114.342</u>	<u>23.734.322</u>

10. Skuldabréf

Skuldabréf með ríkisábyrgð:

	2016	2015
Húsbréf.....	84.835	143.763
Húsnæðisbréf.....	180.165	181.058
Íbúðabréf.....	8.591.954	8.856.928
Ríkisbréf.....	585.738	624.679
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	1.632.356	1.641.137
	<u>11.075.049</u>	<u>11.447.564</u>

Skuldabréf annarra útgefenda:

Skuldabréf sveitarfélaga	4.244.273	4.053.432
Skuldabréf lánastofnana	661.106	1.621.055
Skuldabréf fyrirtækja	1.069.957	679.557
Önnur skuldabréf.....	4.888.826	4.316.329
Niðurfærslur skuldabréfa.....	(222.933)	(1.319.232)
Skuldabréf alls	<u>21.716.278</u>	<u>20.798.706</u>

Öll skuldabréf eru skráð sem haldið til gjaldaga.

Markaðsverð skuldabréfa sjóðsins í árslok 2016 er áætlað 23.708 milljónir kr. en bókfært verð þeirra er kr.21.716 milljónir, eða um 1.992 milljónum kr. lægra en áætlað markaðsverð.

Skýringar.

11. Niðurfærslur skuldabréfa

	2016	2015
Niðurfærsla í ársbyrjun	1.319.232	1.325.432
Breyting á niðurfærslu ársins.....	(35.739)	51.309
Endanlega tapað á árinu.....	(1.060.560)	0
Selt á árinu.....	0	(57.509)
	<u>222.933</u>	<u>1.319.232</u>

Verðbréf eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Bókfærð niðurfærsla skiptist þannig að 59,8 m.kr. eru vegna veðskuldabréfa, 58,7 m.kr. vegna skuldabréfa lánastofnana, 61,4 m.kr. vegna annarra skuldabréfa og 43 m.kr. vegna sveitarfélaga.

12. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	9.521.791	13.592.551	23.114.342
Skuldabréf.....	20.934.450	781.827	21.716.278
Bundnar bankainnstæður.....	293.708	0	293.708
	<u>30.749.949</u>	<u>14.374.379</u>	<u>45.124.328</u>
Hlutfallsleg skipting	68%	32%	100%

Skipting fjárfestinga eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
Í EUR.....	4.656.261	59.531	32,8%
Í USD	8.194.442	710.993	62,0%
Í GBP.....	585.977	11.304	4,2%
Í DKK.....	155.872	0	1,1%
	<u>13.592.551</u>	<u>781.827</u>	<u>100,0%</u>

13. Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Innréttingar, áhöld og tæki	Samtals
Kostnaðarverð			
Staða í ársbyrjun	36.969	10.888	47.857
Staða í árslok	36.969	10.888	47.857
Afskriftir			
Staða í ársbyrjun	20.542	9.508	30.050
Afskrift ársins	739	496	1.236
Staða í árslok	21.281	10.005	31.286
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun	16.427	1.380	17.807
Bókfært verð í árslok	15.688	883	16.571

Afskriftarhlutföll

2% 20-33%

Fasteignamat og váttryggingamat eigna félagsins í árslok greinist þannig:

	Fasteignamat	Váttrygginga- mat	Bókfært verð
Fasteignir og lóðir	26.620	84.500	15.688
Innréttingar, áhöld og tæki		29.018	883
	<u>26.620</u>	<u>113.518</u>	<u>16.571</u>

Skýringar.

14. Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar:

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu samtryggingardeildar í árslok 2016 miðað við 3,5% ársvexti vantar áfallnar skuldbindingar 4.059 millj.kr. til að mæta áföllnum skuldbindingum eða 6,2% af skuldbindingum. Heildarskuldbindingar umfram eignir eru -2.871 millj.kr. eða -6,0% af skuldbindingum.

Eignir	2016	2015
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok.....	61.777.883	62.061.225
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun.....	62.061.225	56.770.938
Lækkun/hækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	(283.342)	5.290.287
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok.....	65.836.418	61.991.399
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	61.991.399	58.023.055
Hækkun/skuldbindinga á árinu.....	3.845.019	3.968.344
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.....	(4.128.361)	1.321.943
Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar árið 2016		
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	44.353.658	41.529.831
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	2.511.267	2.354.458
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	1.342.112	1.349.750
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu.....	(1.457.749)	(1.334.434)
Hækkun vegna nýrra lífslíkatafna.....	822.613	0
Hækkun vegna annarra breytinga.....	89.310	454.053
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	47.661.210	44.353.658

15. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í framtakssamlögum fyrir fjárhæð sem getur numið 14,2 milljörðum króna m.v. myntgengi í árslok 2016 (12,8 milljarðar 2015). Sjóðurinn hefur þegar fjárfest fyrir 33,01% af skuldbindingunum (35,69% 2015). Eftirstöðvarnar, um 6,5 milljarðar króna (5,4 milljarðar 2015), koma til greiðslu á næstu tveimur til þremur árum í samræmi við fjárfestingarumfang framtakssamlaganna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum, þegar fjárfestingar eru seldar aftur. Um er að ræða sjóði í USD, EUR og ISK.

16. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

16.1 Áhættustefna, skipulag og markmið áhættustýringar

Í daglegri starfsemi sinni sem lífeyrissjóður stendur sjóðurinn frammi fyrir ýmsum tegundum áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfseminni og að fullnægjandi áhættustýring sé ávallt til staðar. Til að mæta þessari kröfu hefur sjóðurinn mótað sérstaka áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind, helstu áhættuþáttum lýst og gerð grein fyrir skipulagi og framkvæmd áhættustýringar. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á því að móta og samþykka áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmdastjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt. Hluti af áhættustefnu er áhættuáætlun sem sett er upp í fjárfestingarstefnu sjóðsins, þar er áhættuþol sjóðsins metið og töluleg markmið sett um áhættu og hvernig takmörk um áhættu eru nýtt í einstökum flokkum eigna. Í áhættustefnu er hins vegar fjallað um hvernig áhætta er metin og hvernig fylgst er með að áhættuviðmið séu haldin og hvernig eftirliti er háttað. Lagt er mat á mikilvægi áhættuflokka, eftirlitsaðgerðir eru skilgreindar og sett fram dagskrá áhættustýringar, þar sem eftirlitsaðgerðir eru tímasettar, hver ber ábyrgð og hvaða skýrslum skuli skilað. Stjórn er skilað ársfjórðungslegum skýrslum um framkvæmd áhættustýringar. Fjárfestingum og raunar allri starfsemi fylgir áhætta. Til að ná markmiðum sínum þarf sjóðurinn að taka áhættu. Áhættustýring felst í því að stýra áhættu þannig að hún verði innan þeirra marka sem starfseminni hefur verði sett.

16. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

16.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins

Lífeyrstryggingaráhætta:

Með lífeyrstryggingaráhættu er átt við hættuna á því að skuldbindingar sjóðsins vaxi umfram eignir og að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga. Helstu áhættuþættir í þessum flokki eru: skerðingaráhætta og lýðfræðileg áhætta, en einnig má nefna áhættur eins og iðgjaldaáhætta og lausafjárahætta. Skerðingaráhætta er hættan á því að skerða þurfi lífeyrisréttindi sjóðfélaga. Lýðfræðileg áhætta er hættan á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat á lífeyrisloforðum sjóðsins breytist á þann veg að lífeyrir reynist lakari en áætlanir gera ráð fyrir. Fylgst er með tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins með mánaðarlegum könnunum og árlega framkvæmir tryggingastærðfræðingur sjóðsins tryggingafræðilegt athugun á stöðu hans. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meira en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er lífeyrissjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins til að jafna þann mun. Sama gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfelt í fimm ár. Þar sem að réttindi í sjóðnum breytast í samræmi við ávöxtun á eignum hans tryggir réttindakerfið ákveðna aðlögun eigna og skuldbindinga, sem dregur úr þessari áhættu. Á móti kemur að ávöxtun á eignum sjóðsins hefur bein áhrif á kaupmátt lífeyrisréttinda. Lausafjárahætta er fólgin í hættunni á að sjóðurinn eigi ekki laust fé til að standa straum af lífeyrisgreiðslum og rekstri. Hluti af lausafjárahættu er seljanleika áhætta eigna, þ.e. hversu auðvelt er að breyta eignum í laust fé.

16.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins (framhald)

Mótaðilaáhætta:

Mótaðilaáhætta er hættan á að mótaðilar eða milliliðir í viðskiptum, t.d. útgefendur skuldabréfa, sjóðfélagar, fyrirtæki og uppgjörshús, standi ekki í skilum (t.d. vegna gjaldþrots) eða að hæfni þeirra til greiðslu versni verulega, bæði vegna útlána og kaupa á fjármálagerningum á markaði. Samþjöppunar- og landsáhætta fellur undir mótaðilaáhættu, enda felur hún í sér hættuna á að margir mótaðilar lendi samtímis í vanefndum. Mótaðilaáhætta er metin bæði áður en viðskipti eiga sér stað og síðan í eftirfylgni með vörslu, endurgreiðslu og uppgjöri á fjármálagerningum. Mótaðilaáhætta þ.m.t. útlánaáhætta er stýrt með áreiðanleikakönnunum og lánshæfismati á mótaðilum, mörkum sem sett eru um kröfur á einstaka aðila eða skylda aðila í eignasafni sjóðsins, reglubundinni skýrslugjöf frá mótaðilum og mati á fjárhagstyrk þeirra, eftirfylgni með skilum og innheimtuáðgerðum, auk reglna um áhættuflokkun viðskiptamanna og varúðarniðurfærslur. Gerð er grein fyrir þróun mótaðilaáhættu í reglubundinni skýrslugjöf til stjórnar.

Fjárhagsleg áhætta:

Með fjárhagslegri áhættu er átt við hættuna á því að fjárhagslegar eignir sjóðsins rýrni í verði og að tekjur af þeim verði lakari en væntingar stöðu til. Sjóðurinn er fyrst og fremst markaðsfjárfestir og eignir hans og áhætta er háð sveiflum á fjármálamörkuðum. Fjárhagsleg áhætta markast af þeim eignaflokkum sem sjóðurinn fjárfestir í og hvernig eignasafn hans er saman sett.

Fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta) lýtur fyrst og fremst að fjárhagslegum atriðum í starfsemi sjóðsins, þ.e. hættu á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsvirði liða innan og utan efnahagsreiknings, þar á meðal vegna breytinga á vöxtum, uppgreiðslu- og endurfjárfestingaráhættu, gengi gjaldmiðla, verðbólgu og breytinga á virði fjáreigna. Þessi áhætta getur leitt til neikvæðra áhrifa á rekstur og/eða efnahag, bæði vegna aðgerða eða atburða innan sjóðsins eða utan hans. Neikvæð áhrif á rekstur og efnahag geta dregið úr möguleikum lífeyrissjóðsins til að framfylgja stefnu og ná markmiðum sínum. Fjárhagslegri áhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fjárfesta í mismunandi flokkum eigna, sem hegða sér misjafnlega við mismunandi markaðsaðstæður, og dreifa þannig áhættu. Í fjárfestingastefnu sjóðsins og stefnum einstakra undirsafna eru fjölmörg ákvæði sem sett eru í þeim tilgangi að stýra áhættu. Þar eru sett markmið um eignasamsetningu, ákvarðaðar viðmiðunarvísitölur sem tekið er mið af við stýringu eigna og vikmörk sett um frávik frá viðmiði. Sett er fram sérstök áhættuáætlun, þar sem tilgreind eru markmið áhættu mæld sem staðalfrávik ávöxtunar og hvernig það er útfært niður á einstaka eignaflokka, markmið um áhættulækkun sem áhættudreifing á að skila, markmið um árangurshlutfall, hermiskekkju, vágildi (VaR) og fleiri áhættumælikvarða. Mælingar á markaðsáhættu eru gerðar með reglulegu millibili og skilar framkvæmdastjóri ársfjórðungslegum skýrslum til stjórnar um það efni. Brugðist er við með breytingum á eignasamsetningu þróist þessir mælikvarðar á þann veg að hættu sé á að áhætta fari út fyrir markmiðsáhættu sjóðsins.

Rekstraráhætta:

Rekstraráhætta lítur fyrst og fremst að starfsemi lífeyrissjóðsins. Starfsemin skal lúta þeim reglum sem um hann eru settar í lögum, reglugerðum, eigin samþykktum og reglum sjóðsins. Stefnir skal að sem mestri hagkvæmni í rekstri þannig að sem mestar líkur séu á að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Sjóðnum skal stjórnað með heiðarleika, ráðvendni og góða starfshætti að leiðarljósi. Rekstrar- og umhverfisáhætta er að jafnaði skilgreind sem hættan á tjóni sem rekja má til ófullnægjandi eða ónothæfra innri verkferla, starfsmanna, sviksemi, orðspors, upplýsingakerfa eða til ytri atburða. Til að stýra rekstraráhættu hefur sjóðurinn sett sér margvíslegar reglur sem gilda um starfssemi hans, þ.m.t. starfsreglur stjórnar, siðareglur, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um heimildir þ.m.t. ítarlegar reglur um heimildir til fjárfestinga. Í skipulagi eru sett skýr starfs- og ábyrgðarsvið, aðgreining starfa er afmörkuð með ítarlegum starfslýsingum og verkferlum. Reglubundin fundahöld eru með starfsmönnum, þ.m.t. starfsmannasamtöl, sjóðurinn hefur sérstaka starfsdaga þar sem farið er yfir öll svið starfseminnar og boðið upp á þjálfun og námskeiðahald. Sjóðurinn leggur áherslu á góðan og jákvæðan starfsanda, að sjóðurinn sé eftirsóknarverður vinnustaður, boðleiðir séu stuttar og að strax sé brugðist við vandamálum sem lúta að starfsmönnum og velferð þeirra. Beitt er virku innra eftirliti og gerðar eru margháttáðar kannanir á öllum helstu þáttum í starfsemi sjóðsins og er niðurstöðum slíkra kannana skilað til endurskoðunarnefndar og stjórnar sjóðsins.

17. Kennitölur

Fimm ára yfirlit:	2016	2015	2014	2013	2012
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-6,16%	0,11%	-2,12%	-3,40%	-3,90%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-6,02%	1,18%	-1,77%	-4,20%	-5,30%
Hrein raunávöxtun.....	-1,26%	7,90%	7,39%	4,12%	6,52%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	4,88%	5,33%	4,00%	3,11%	-0,19%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár	1,79%	3,14%	3,54%	3,89%	4,40%
Kostnaður í hlutfalli af eignum	0,19%	0,18%	0,19%	0,13%	0,14%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	35,55%	38,57%	34,66%	32,52%	27,38%
Skráð skuldabréf	46,45%	42,68%	37,53%	43,24%	48,50%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	15,68%	14,02%	14,96%	13,62%	14,73%
Óskráð skuldabréf	1,68%	3,45%	11,22%	7,95%	6,12%
Bundnar bankainnstæður	0,65%	1,21%	1,54%	2,59%	3,17%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	68,14%	68,60%	69,47%	70,10%	71,99%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	31,86%	31,40%	30,53%	29,90%	28,01%
Fjöldi virkra sjóðfélaga:	1.681	1.672	1.688	1.687	1.694
Fjöldi sjóðfélaga í árslok:	1.677	1.564	1.473	1.237	1.227
Fjöldi lífeyrisþega:	1.605	1.470	1.394	1.298	1.283
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	60,9%	59,3%	57,2%	56,9%	56,5%
Örorkulífeyrir	31,1%	31,8%	32,3%	31,7%	32,1%
Makalífeyrir	6,4%	6,6%	7,0%	8,0%	7,8%
Barnalífeyrir	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%	0,7%
Stöðugildi:	2,75	3,00	3,00	3,00	3,00
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	1.440.921	1.449.257	1.321.880	1.387.413	1.407.541
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	1.473.769	1.371.244	1.280.380	1.110.558	1.014.604
Hreinar fjárfestingartekjur alls (á föstu verðlagi)	457.081	4.224.834	3.301.026	2.780.713	3.613.336
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls:	88.697	82.003	76.525	73.537	76.845
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok	45.722.760	45.387.224	41.166.380	37.900.380	34.916.348
Lífeyrisbyrði	102,3%	94,6%	96,9%	80,0%	72,1%
Skrifstofu- og stjórnunar-kostnaður (alls) í % af iðgjöldum	6,2%	5,7%	5,8%	5,3%	5,5%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	1,0%	9,8%	8,3%	7,6%	12,0%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,19%	0,19%	0,18%	0,2%	0,3%

17. Kennitölur séreignardeildar

Fimm ára yfirlit:	2016	2015	2014	2013	2012
Hrein raunávöxtun *.....	-7,82%	0,23%	-0,04%	5,33%	11,69%
þ.a. Safn I	-6,15%	0,19%	0,06%	-2,50%	18,41%
þ.a. Safn II	-8,75%	0,23%	-0,08%	7,31%	10,20%
Meðaltal hreinnar raunáv. sl. 5 ár	2,15%	3,38%	3,14%	3,85%	0,79%
þ.a. Safn I	1,64%	3,09%	3,58%	3,68%	2,38%
þ.a. Safn II	2,11%	3,36%	3,06%	3,89%	0,40%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga:					
Safn I:					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	15,47%	14,45%	15,14%	15,14%	14,99%
Skuldabréf **.....	59,74%	60,57%	59,81%	59,81%	59,95%
Bundnar bankainnstæður	24,79%	24,98%	25,05%	25,05%	
Safn II:					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	30,77%	29,09%	30,30%	29,99%	29,98%
Skuldabréf **.....	54,49%	55,86%	54,77%	54,98%	54,97%
Bundnar bankainnstæður	14,74%	15,06%	14,93%	15,03%	
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Safn I:					
Eignir í íslenskum krónum	85,00%	85,55%	85,00%	85,00%	85,00%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	15,00%	14,45%	15,00%	15,00%	15,00%
Safn II:					
Eignir í íslenskum krónum	70,00%	70,91%	70,00%	70,00%	70,00%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	30,00%	29,09%	30,00%	30,00%	30,00%
Meðalfjöldi greiðenda í séreign	137	139	122	99	105
Safn I.....	54	51	29	27	28
Safn II.....	83	88	93	72	79
Heildarfjöldi rétthafa í séreign.....	1.966	1.990	1.935	1.962	1.911
Meðalfjöldi greiðsluþega.....	10	10	11	11	9

* Ávöxtun reiknast út frá daglegu gengi undirliggjandi verðbréfa

** Verðbréf með föstum tekjum séreignadeildar eru bókfærð á markaðsverði

Deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýr.	Samtryggingardeild	Séreignadeild	2016
Iðgjöld				
Iðgjöld sjóðfélaga		437.869	21.142	459.011
Iðgjöld launagreiðenda		904.246	12.519	916.765
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(782)	(13.418)	(14.200)
		1.341.332	20.243	1.361.575
Sérstök aukaframlög		79.346	0	79.346
		1.420.678	20.243	1.440.921
Lífeyrir				
Heildarfjárhæð lífeyris		1.446.714	16.191	1.462.905
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		11.035	0	11.035
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(172)	0	(172)
		1.457.578	16.191	1.473.769
Hreinar fjárfestingartekjur				
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		(909.645)	0	(909.645)
Hreinar tekjur af skuldabréfum		1.376.247	(19.572)	1.356.675
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		25.555	0	25.555
Vaxtatekjur af handbæru fé		6.163	0	6.163
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		4.654	0	4.654
Fjárfestingargjöld		(26.321)	0	(26.321)
		476.653	(19.572)	457.081
Rekstrarkostnaður				
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		87.751	946	88.697
		87.751	946	88.697
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris				
Hrein eign frá fyrra ári		352.003	(16.467)	335.536
		45.041.375	345.849	45.387.224
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		45.393.378	329.382	45.722.760

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Eignir	Skýr.	Samtryggingardeild	Séreignadeild	2016
Fjárfestingar				
Eignarhlutir í félögum og sjóðum		23.031.496	82.846	23.114.342
Skuldabréf		21.530.920	185.358	21.716.278
Bundnar bankainnstæður		233.255	60.452	293.708
		<u>44.795.671</u>	<u>328.656</u>	<u>45.124.328</u>
Kröfur				
Kröfur á launagreiðendur		127.027	726	127.753
Aðrar kröfur		0	0	0
		<u>127.027</u>	<u>726</u>	<u>127.753</u>
Ýmsar eignir				
Varanlegir rekstrarfjármunir		16.571	0	16.571
		<u>16.571</u>	<u>0</u>	<u>16.571</u>
Handbært fé		463.442	0	463.442
Eignir samtals		<u>45.402.712</u>	<u>329.382</u>	<u>45.732.094</u>
Skuldir				
Viðskiptaskuldir				
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur		5.459	0	5.459
Aðrar skuldir		3.875	0	3.875
		<u>9.334</u>	<u>0</u>	<u>9.334</u>
Skuldir samtals		<u>9.334</u>	<u>0</u>	<u>9.334</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>45.393.378</u>	<u>329.382</u>	<u>45.722.760</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	Skýr.	Samtryggingardeild	Séreignadeild	2016
Inngreiðslur				
Iðgjöld		1.340.549	20.243	1.360.792
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		31.658	60	31.718
Aðrar inngreiðslur		68.706	0	68.706
		<u>1.440.913</u>	<u>20.303</u>	<u>1.461.216</u>
Útgreiðslur				
Lífeyrir		1.457.578	16.191	1.473.769
Rekstrarkostnaður		87.751	946	88.697
Aðrar útgreiðslur		9.334	0	9.334
		<u>1.554.662</u>	<u>17.137</u>	<u>1.571.800</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		(113.750)	3.166	(110.584)
Fjárfestingarhreyfingar				
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		1.411.144	0	1.411.144
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(3.430.689)	(26.309)	(3.456.998)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		2.613.619	12.342	2.625.961
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		778.512	0	778.512
Keypt skuldabréf		(1.787.906)	(50.103)	(1.838.009)
Seld skuldabréf		540.604	60.905	601.509
Endurgreidd bundin innlán		275.300	0	275.300
		<u>400.584</u>	<u>(3.166)</u>	<u>397.418</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		286.835	0	286.835
Handbært fé í upphafi árs		176.608	0	176.608
Handbært fé í lok árs		<u>463.442</u>	<u>0</u>	<u>463.442</u>